

۲۰۱۶/۰۳/۱۰

سرلوح مرادزی

د اجراییه ریاست تجربه ناکامه ده!

د ولسمشر اشرف غني او د هغه د ټاکنیز ټیم لخواه د بدلون او سمون د طرحو په وړاندې چې د ۲۰۱۴ کال د ټاکنو په مهال، ولس ته ورپېژندل شوي وي، د وسلوالو جنګېدونکو ډلو لکه طالب او داعش سرپرته، اساسي قانون سره په تکررمانځته شوي اجراییه ریاست هم، نن سبا په حکومت کې دننه په ستره ستونزه بدل شوي دي!

د ۲۰۱۴ کال د ټاکنو په پایله کې د عبدالله عبدالله په مشرۍ اجراییه ریاست د هغو ټاکنیزو ډلو د جلب لپاره چې ټاکنې یې بایللي وي، یوخوا د هغو د کمتری احساس د مخنیوي او بلخوا د افغانانو ترمنځ د ملي اجماع او ملي مشارکت په موخه، په پام کې نیول شوي وو.

کله چې بایلونکي ټیم ته په ټاکنو کې خپله ماتې یقیني شوه او د ټول حکومت لرلو سودا یې له سره ووت، د دې لپاره چې له حکومته بهر پاتې نه شي او په جوړېدونکې حکومت کې غوره برخه ولري، لومړی یې د ټاکنو پایلې په یومخیزه توګه رد کړي، خو کله چې په حکومت کې د غورې برخې په اخیستو ډاډمن شول، په ژبه د انکار خو عمل کې د ټاکنو د پایلو په منلو راضي شول. په دې توګه دوی په حکومت کې د ونډې لپاره لومړی ټاکنې د سیاسي توافق ترکچې راټیټې کړې او د رایه ورکوونکو ولسونو مخ یې په کلکه څپېره وواهه او نن چې د حکومت برخه ده، له دننه د حکومت د جوړېدو او دهغه د تگلارو په وړاندې لوی خنډ جوړوي.

هغه مهال ګټونکي ټیم او د هغو په سر کې ولسمشر اشرف غني بنایي د بایلونکي ټیم دا مانور ریښتیا ګڼلې وي چې که دوی په حکومت کې شریک نکړي، بایلونکي ټیم به د انتخابي حکومت په وړاندې، موازي حکومت چې ځینو یې د لویې جرګې خیمه کې د هغې په اړه لایې او ګواښونه کول، اعلان کړي.

له ټاکنو وروسته د تېر یونیم کال پېښو وښوده چې د عبدالله عبدالله ډلې په حکومت کې ونډه غوښته نه هغه مهال د کودتا له لارې موازي حکومت. موازي حکومت یوازې په حکومت کې د ونډې لپاره د یو ګواښ بڼه درلوده او بلخوا په ټاکنو کې د خپلې ماتې د پټولو په موخه د ولس د تېریستلو لپاره یوه چلوته وه. د عبدالله عبدالله ډله دا نن هم که ټول حکومت یې په لاس کې وي هغه نه شي چلولای. نظارشورا او عبدالله خېل په ټوله کې د حکومت په دوهم لاس کې ښه ګټه کولای شي، ځکه که لومړی کس له دوی څخه وي، ولس له دوی څخه کار غواړي او دوی پوهیږي چې دوی د کار خلک نه دي بلکې د خفاشانو غوندې په تیاره او د ګټې وټې په پستونو کې خوښ دي. دوی مسولیت نه مني، مسولیت ته بل څوک ورکوي، خو د ګټې وټې ځای لپاره د کودتاو پورې ګواښونه د دوی بله ځانګړتیا ده!

تېر یو نیم کال دا هم وښوده، د ولسمشر اشرف غني هغه احساس ګټور ونه خوت چې کېدای شي عبدالله او ډله یې د ملي مشارکت او ملي اجماع د مفکورې له مخې په اجراییه ریاست خوشاله او راضي وي او ولسمشر سره به د هغه د تگلار د پلټنې لپاره مرستندوی وي. تگلار به د ولسمشر غني وي او د پلټنې لپاره به یې اجراییه ریاست او نور حکومت په ګډه کار کوي.

لکه څنګه چې د امریکا د بهرنیو چارو وزیر جان کیري په امریکا کې د ولسمشر اشرف غني او عبدالله د ګډ سفر په مهال ویلي وو «د غني د هیڅ قانون او یا مخکیني شرط پر بنسټ، د واک ویش او د ملي یووالي حکومت ته اړتیا نه درلوده، خو هغه (اشرف غني) دا کار د افغانستان د لوړو ګټو لپاره وکړ او په دې اند وو چې د پرمختګ لپاره دا تر ټولو غوره لار ده»

په دغه میلمستیا کې چې ولسمشر اشرف غني د جان کیري بڼې او عبدالله عبدالله یې کین اړخ ته ولاړ وو، د جان کیري د داسې څرګندونو په اړه عبدالله ویلي وو «ابتدا به تشکیل حکومت وحدت ملي باور نداشتم، اما اکتون در همکاری به رییس جمهور غني متعهد به خدمت در افغانستان میباشم»

خو د تېر یو نیم کال پېښو بیا وښوده چې اجراییه ریاست نه یوازې د ولسمشر اشرف غني سره همکاري نه ده کړې، بلکې د حکومت د تگلارو په مخکې لوی خنډ جوړوي.

په دې اړه په تازه پرمختیاوو کې داسې اورېدل کېږي:

د پاڼو شمېره: له 1 تر 2

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de

پاڼه: دلیکني د لیکنيزې بڼې پاڼوالی د لیکوال په غاړه ده، هيله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په څیر و لولئ

«ولسمشر باراک اوباما د ۱۳۹۴ لمریز کال د کب پر ۱۴ نېټه له افغان سیال ډاکټر غني سره ویديويي کنفرانس درلود چې اجرائیه رئیس عبدالله عبدالله هم شتون درلود. د کنفرانس پرمهال ولسمشر اوباما عبدالله داسې مخاطب کړ.

" محمد اشرف غني دافغانستان منتخب ولسمشر دی او داساسي قانون له مخي افغانستان خپلواک هېواد دی، دندې او صلاحیتونه یې مشخص دي.

اوباما زیاته کړه: دهغي سیاسي جوړجاړي له مخي، چې د ملي وحدت حکومت یې رامنځته کړی دی د لوړ رتبه مامورینو په گومارنه کي یوازي له تاسي سره مشوره کيږي، نه دا، چې تاسي ولسمشر د هغه صلاحیتونو پر وړاندې، چې اساسي قانون ورکړي دي، خنډونه رامنځته کړي.

ولسمشر اوباما عبدالله عبدالله ته د سولې دپروسې په اړه هم داسې وویل: د سولې د پروسې بريا د امریکا له تگلارې سره سمون خوري، خو تاسي ځيني وخت د سولې په اړه انتقاد امیزه پوښتنې راپورته کوي، چې دا د سولې پروسه له خنډ او خنډ سره مخ کوي. روحي بریښناپاڼه»

د ملي یووالي د حکومت لویه ستوزه دا ده چې دوه جلا جلا تگلارې په یوه حکومت کې سره اخیښل شوي دي. د دې حکومت ستونزه یوازي د کادرونو نه ده بلکې ولسمشر اشرف غني او عبدالله عبدالله دوه بېلا بېلي تگلارې لري. ټاکنې هم د دې لپاره شوي چې گټونکي ډله به خپله تگلارې پلي کوي، د بایلونکي ډلې لپاره دوه لارې پاتېږي، یا به د گټلې ډلې له تگلارې سره سم حکومت کې برخه اخلي او د دې ډلې تگلارې به پلي کوي او یا به اپوزیسیون ته ځي.

د اجرائیه ریاست تجربه په افغانستان کې بریالی او گټوره ونه خته. اجرائیه ریاست ته د واک په ویش سره له پخوا بې امنې زیاته شوه او جگړې زور واخیست، افغانستان په فساد کې درېیم ځای خپل کړ، د وگړو په تېره بیا د ځوانانو بېکارۍ له پخوا ډېره شوه. د اجرائیه ریاست په رامنځته کېدو سره د حکومت او ولس ترمنځ واټن زیات شو. د حکومت په وړاندې بېلابېلې جبهې چې مخکې د حکومت ملگري او متحدین وو، رامنځته شوي.

وخت وښوده د اجرائیه ریاست مفکوره، غوښتنه او تجربه سره اړخ نه لگوي. که دغه ریاست د ښه نیت او هغه مهال د وخت په غوښتنه هم رامنځته شوی وي، نن د هغه په شتون کې وخت او فرصتونو له لاسه وځي او د بدلون او سمون مخې ته لوی خنډ دی.

اوس اجرائیه ریاست نه یوازي د ټاکنو د پایلو او د اساسي قانون سره په ټکر کې دی، بلکې ټولنه کې د ډېرو نویو ستونزو زیږند او د دولت په وړاندې لوی کاري خنډ بلل کيږي.

که یونیم کال وړاندې اجرائیه ریاست سره توافق یوازي د اشرف غني لپاره تېروتنه وگڼل شي، نن سبا د دې ریاست ادامه د ټول ملت لپاره لویه تېروتنه ده!

اوس چې د سیاسي توافق له مخې هم د دغه ریاست وخت پوره کېدونکی دی، څونه چې ژر یې تغیر ټول شي، د ټول ملت په گټه دي.

البته عبدالله عبدالله او ډله یې د دې هېواد وگړي دي، دوی کولای شي چې له دغه ناکام ریاست پرته هم په حکومت او دولت کې د ورتوب له مخې کار وکړي او هیڅوک به یې مخه ډب نه کړي. افغانستان د ټولو افغانانو گډ کور دي او له هرې لارې یې خدمت کېدای شي.

پای

د پاڼو شمېره: له 2 تر 2

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته راښوولې. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکنې د لیکنيزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په ځیر و لولئ